

Duin wijdt een serie aan het 'Duingevoel' van al dan niet bekende Nederlanders

Het duingevoel van Wil Heemskerk

RON RANZIÏN

Wil Heemskerk (1946) uit Noordwijk is de samensteller van de cd's Luisteren in het duin. Hij geniet van de grootsheid en gevarieerdheid van de Amsterdams Waterleidingduinen. Zijn hobby's natuurfotografie en het verzamelen van geluiden hebben voor een intensere beleving van de natuurwaarden gezorgd.

Het begon voor Wil Heemskerk allemaal rond zijn veertiende jaar met fotograferen. Hij richtte zich eerst vooral op landschappen, bebouwing en portretten van mensen. Hij beoefende zijn hobby intensief. Hij nam deel aan exposities en was enige jaren voorzitter van een fotoclub. Via via kwam hij voor zijn hobby in de duinen terecht. "De eerste keer dat ik een vos fotografeerde. Of een ree. Enorm leuk!", herinnert hij zich.

Sindsdien hield hij zich ook bezig met natuurfotografie. Na het maken van een diaserie over de vier jaargetijden in de duinen wilde hij het geheel completeren met geluid. Hij merkte, dat het toevoegen van de geluiden een enorme meerwaarde had. Sterker nog: de geluidsopnamen riepen voor zijn gevoel de sfeer in de duinen nog beter op dan de beelden.

Het vastleggen van de verschillende geluiden

op zichzelf ervoer hij als heel waardevol. Toen ontstond de wens de opnames in de Amsterdams Waterleidingduinen ook voor anderen beschikbaar te stellen. Twee cd's *Luisteren in het duin* waren het resultaat en een derde is op komst.

Storende invloeden

Het geeft de duingeluidenverzamelaar telkens weer een kick als thuis blijkt, dat een opname geslaagd is: "Het staat erop! Het is vastgelegd!". In de beginfase liep hij al gauw met een kilo of zes aan apparatuur (een paraboolantenne en een bandrecorder van een paar kilo) te zeulen. Tegenwoordig kan hij met aanzienlijke compactere en lichtere instrumenten toe. Voor de technische zaken heeft hij veel baat bij zijn lidmaatschap van de landelijke Club voor Natuurgeluiden Registratie.

Voordat het materiaal voor de twee cd's hem tevreden stemde, is hij een jaar of acht bezig geweest. Er zijn veel storende invloeden in de duinen: geluid van vliegtuigen, auto's en treinen, het kan allemaal afbreuk doen aan zuivere natuuroptnamen. Ook trimmers zorgen al gauw voor verstoring. Zeker als zij luid pratend hun hobby beoefenen.

De wind kan eveneens als spelbreker werken. Boven windkracht 3 wordt het bladgeruis te overheersend. Voor de geluidenverzameling is hij vooral 's ochtends vroeg en 's avonds laat op pad. Overdag neemt de vogelzang wat af en de geluidsdruk neemt toe. Als de eerste sterren te zien zijn en het goed donker is, zijn het met name rugstreeppadden, uilen en burlende damherten die van zich laten horen.

Niet alleen vogels

Februari en maart zijn de spechtenmaanden. "In het oude bos bij de ingang Panneland zitten dan bijna alle spechtensoorten. Prachtig!", zegt hij daarover. Maart en april met de komst van de

Wil Heemskerk met microfoon in zijn geliefde AWD (foto: Wil Heemskerk).

's Ochtends bij het opkomen van de zon geniet hij van de stilte en de mist (foto: Wil Heemskerk).

eerste zomergasten als tiftjaf, nachtegaal en fitis zijn de mooiste maanden voor de geluidenman. In het vroege voorjaar zijn de bomen nog wat kaal. Dan kunnen de vogels ook nog met het oog waargenomen worden. Dat maakt het extra leuk. In mei valt er voor de verzameling vogelgeluiden niet veel meer te halen: "Dan hoor je teveel. Het is een ware kakofonie!". Mensen die vogelgeluiden willen leren herkennen, kunnen dan ook beter niet in mei beginnen.

Het gaat de verzamelaar niet alleen om vogels. Op de eerste cd keft, blaft en huult de vos erop los. Een egeltje bleek er ook wat van te kunnen: van nabij opgenomen was het een kabaal en gesnuif dat er niet om loog. Wil Heemskerk: "In augustus is het weer een gegons van jewelste: sprinkhanen, bijen, zweefvliegen. Vooral als je het geluid van zweefvliegen van dichtbij opneemt, klinkt dat verbazend heftig." In de winter zijn op de waterplasen grote zaagbek, nonnetje en wilde zwaan aan te treffen. De laatste produceert een soort getrompetter over het water.

Het mooist vindt hij de duinen in het voorjaar als de meidoorn bloeit (foto: Albert Salman).

Natuurgenot

Wie denkt dat Wil Heemskerk alleen van de duinen geniet als hij geluiden 'scoort', heeft het mis. Het natuurgenot staat bij hem voorop. Als daarbij ook nog opnames slagen, is het dubbel zo leuk. Maar hij kan zonder meer genieten van de grootsheid, rust en gevarieerdheid van de duinen. Van de stilte 's ochtends vroeg bij het opkomen van de zon. Of van de stilte in het najaar, met kale bomen, mist en een sfeer van verlatenheid. Het mooist vindt hij de duinen in het voorjaar als de meidoorn bloeit: "Het duin heeft dan iets savanneachtigs." Maar het rood waarmee schapezuring later de hellingen kleurt, is niet veel minder mooi.

De Amsterdamse Waterleidingduinen vormen voor hem een ideaal gebied dicht bij huis. Het 34 hectare grote duinterrein is heel gemêleerd, met schrale stukken, bosrijke delen en waterpartijen. Wandelaars mogen er onbeperkt struinen. Honden en fietsers zijn niet toegestaan. Wil Heemskerk heeft waardering voor het natuurbeheer van het waterleidingbedrijf. Recente maatregelen als het afschuinen van waterkanten en ruimen van naaldbos waardoor loofhout kansen krijgt, werken positief. De Noordwijker hoopt, dat de waterbedrijven het ook in de toekomst in de duinen voor het zeggen houden. Zij kunnen in het politieke machtsspel een factor van betekenis blijven.

Luisteren in het duin

Intussen bewijzen de cd's *Luisteren in het duin* hun diensten. De geluiden zijn gesorteerd naar de loop van de vier seizoenen. Ze vormen een geluidswandeling door de duinen. De cd's leveren achtergrondgeluid bij natuurexposities in het bezoekerscentrum van de duinbeheerder. In de lange gang van Naturalis in Leiden klinken de duingeluiden uit vijftien speakers. "De twin- kel van het geluid erbij. Het is net dat beetje extra. Anders is het allemaal zo dood", zegt de samensteller over het resultaat. Hij heeft tevreden reacties van gebruikers gehad. Moeders lieten hem weten, dat hun kinderen bij de duingeluiden makkelijker in slaap vielen. En een opstandige, dementerende bejaarde werd rustig door de natuurgeluiden. Ook bij anderen blijken de duingeluiden positieve associaties op te roepen.

RON RANZIJN IS JOURNALIST EN DUINCONSULENT VOOR EGMOND VAN DE STICHTING DUINBEHOUD

DE CD'S *LUISTELEN IN HET DUIN* ZIJN VERKRIJGBAAR VIA DE STICHTING DUINBEHOUD.